

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

Кафедра технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Проректор з науково-педагогічної
роботи та розвитку**

 С. Кваша

«15» квітня 2022 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні Вченої ради факультету
тваринництва та водних біоресурсів
Протокол № 8 від «14» квітня 2022 р.

Декан факультету Р. Кононенко

на засіданні кафедри технологій у
птахівництві, свинарстві та вівчарстві
Протокол № 10 від «12» квітня 2022 р.

В.о. завідувача

кафедри

В. Лихач

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ КОНЯРСТВА

1. Рівень вищої освіти – третій освітньо-науковий
2. Галузь знань – 20 - «Аграрні науки та продовольство»
3. Спеціальність – 204 - «Технології виробництва і переробки продукції тваринництва»
4. Освітньо-наукова програма – «Технології виробництва і переробки продукції тваринництва»
5. Гарант ОНП: доктор с.-г наук, професор С. Рубан
6. Розробник: кандидат с.-г. наук, доцент С. Осадчий

Київ – 2022

1. Опис навчальної дисципліни

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ КОНЯРСТВА

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь		
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство	
Освітньо-науковий рівень	третій	
Освітній ступінь	доктор філософії	
Спеціальність	204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»	
Освітньо-наукова програма	технології виробництва і переробки продукції тваринництва	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	Не передбачено	
Курсовий проект (робота)	Не передбачено	
Форма контролю	екзамен	
Показник навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2	-
Семестр	3	-
Лекційні заняття	20	-
Практичні, семінарські заняття		-
Лабораторні заняття	30	-
Самостійна робота	100	-
Індивідуальні завдання		-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	5	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом дисципліни «Сучасні технології виробництва продукції конярства» є вивчення питання сучасних селекційних і промислових технологій виробництва різних видів продукції конярства, їх розвиток, впровадження та поширення.

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів професійних знань щодо існуючих шляхів удосконалення технологічних процесів виробництва основної (роботоздатність) та додаткової (кони́на, молоко, кумис) продукції конярства, спрямованих на ресурсо- та енергозбереження, отримання високоякісної продукції за підвищення рентабельності ведення галузі.

Опанування цієї дисципліни дає майбутнім фахівцям можливість на основі проведення аналізу існуючих технологій у конярстві визначити напрями удосконалення технологічних процесів виробництва продукції з метою їх оптимізації та мінімальних витрат ресурсів.

Основними компетентностями, якими повинен володіти здобувач під вивчення дисципліни є:

- комплексність у проведенні досліджень у конярстві;
- комплексність у проведенні критичного аналізу різних інформаційних джерел, авторських методик, конкретних освітніх, наукових та професійних текстів щодо технологій виробництва продукції конярства;
- здатність створювати нові знання через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях;
- здатність до підприємництва та прояву ініціативи щодо впровадження у виробництво результатів дисертаційного дослідження.

В результаті вивчення дисципліни здобувач повинен:

з н а т и:

- теоретичні основи, методичне і нормативне забезпечення селекції коней залежно від поставленої мети;

- особливості успадкування селекційних ознак;
- поліморфізм груп крові коней;
- сучасні технології у конярстві, концептуальні підходи до оптимізації їх ведення;
- підходи до обґрунтування та розробки ефективних технологій (або окремих їх елементів) виробництва і переробки продукції конярства з урахуванням біологічних особливостей тварин, технічних і технологічних рішень, що забезпечують виробництво якісної продукції та екологічну безпеку довкілля, відпрацьовувати шляхи підвищення економічної ефективності галузі;
- біологічні особливості коней, особливості відтворної здатності тварин, рівень їх генетичного потенціалу продуктивності, якісні показники продукції конярства;
- теоретичні основи, методичне і нормативне забезпечення отримання і додаткової (конина, молоко, кумис) переробки продукції конярства;
- вплив технологічних факторів - технології одержання, первинної обробки, зберігання, транспортування і поглибленої переробки - на якісні показники продукції;
- особливості параметрів і технологічних вимог до проектування будівель, машин, обладнання та окремих технологічних операцій для конярства;

В м і т и:

- впроваджувати сучасні ресурсозберігаючі та інноваційні прийоми та методи у технологічний процес одержання продукції конярства за врахування природно-кліматичної зони ведення галузі, типу господарства, його організаційної структури, систем і способів розведення коней;

- використовувати біологічні особливості коней, застосовувати прийоми підвищення реалізації їх генетичного потенціалу продуктивності за впровадження нових технологічних рішень і операцій;
- організувати вирощування тварин різного призначення – спортивний та робочий молодняк, племінна продукція, коні для кумисних ферм, донорських пунктів з виробництва СЖК і КЖК, реабілітаційних центрів з іпотерапії;
- визначати якісні показники продукції конярства, працювати з сучасним лабораторним обладнанням та інтерпретувати отримані результати;
- провести оптимізацію технологічних процесів отримання висококласного племінного молодняка, тренінга та випробування спортивних та племінних коней, виробництва додаткової продукції (конина, молоко, кумис) конярства за дотримання високих показників її якості, розробити нормативні документи щодо технологій виробництва продукції конярства;
- провести випробування й технологічну оцінку окремих типів споруд, машин і технологічного обладнання, систем механізації та автоматизації технологічних процесів у конярстві за впровадження ресурсозберігаючих і інноваційних прийомів у виробничий процес;
- провести моделювання технологічних процесів виробництва і переробки продукції конярства та утилізації відходів за впровадження оптимізованих рішень і прийомів;

3. Структура навчальної дисципліни

- повного терміну денної (заочної) форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма						Заочна форма				
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі			
л		п	лаб	ін д	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.
Тема 1. Складові технологічних процесів у конярстві	12	2		3		7					
Тема 2. Вимоги норм технологічного проектування країн Євросоюзу та України до щодо сучасного обладнання у конярстві	12	2		3		7					
Тема 3 Біологічна суть відтворення коней	12	2		3		7					
Тема 4. Поліморфні системи крові і використання їх як генетичних маркерів	12	2		3		7					
Тема 5. Успадкування жвавості і витривалості та інших кількісних і якісних селекційних ознак коней	12	2		3		7					
Тема 6. Технології сучасного використання молока кобил і конини в педіатрії	18	2		3		13					
Тема 7. Використання СЖК для виробництва естрогенів	18	2		3		13					
Тема 8. Біологічна і поживна цінність конини	18	2		3		13					
Тема 9. Системний біоінжиніринг в конярстві	18	2		3		13					
Тема 10. Менеджмент і маркетинг у конярстві	18	2		3		13					
Усього годин	150	20		30		100					

4. Теми лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Прогнозування високої жвавості та скакового класу у коней рисистих і верхових порід	3
2.	Визначення взаємозв'язку селекційних ознак з роботоздатністю коней	3
3.	Сучасні методи визначення типу ВНД коней	3
4.	Цикл відтворення для коней різного напрямку	3
5.	Формування і ведення Реєстру коней. Правові і юридичні стосунки	3
6.	Селекція коней з обмеженим генофондом	3
7.	Методи прогнозування молочної продуктивності кобил	3
8.	Сучасні методи аналізу хімічного складу конини, отриманої від коней різних порід	3
9.	Сучасні методи аналізу хімічного складу молока, отриманої від кобил різних порід	3
10.	Порівняльна характеристика хімічного складу молока кобил та кумису	3
Разом по лабораторним заняттям		30

5. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань здобувачами.

1. Природна і штучна селекція в кіннозаводстві.
2. Прикладна генетика в селекції коней.
3. Цитогенетика та ймовірність в кіннозаводстві.
4. Генетичні аспекти успадкування мастей у коней
5. Історія розвитку племінної справи в кіннозаводстві
6. Особливості селекції скакових, рисистих та спортивних коней.
7. Структура плану селекційної роботи в конярстві.
8. Підбір у племінному конярстві.

9. Методи розведення у племінному конярстві.
10. Зоотехнічний облік в племінному конярстві
11. Ідентифікація та реєстрація племінних коней
12. Облік ідентифікованих коней у господарстві.
13. Ведення Реєстру коней
14. Сучасний стан конярства і перспективи його розвитку
15. Правила присвоєння кличок лошатам
16. Одомашнення коней
17. Історія заснування традиційних призивів при випробуванні англійської чистокровної породи коней
18. Походження коней
19. Шишкінський період створення орловського рисака
20. Дикі родичі коней
21. Розвиток конярства у зарубіжних країнах
22. Доместикаційні зміни коней
23. Випробування ваговозів
24. Типи конституції коней
25. Випробування коней верхових порід
26. Характеристика алюрів коней
27. Іподромні випробування рисаків
28. Класифікація мастей і відмітин коней
29. Іподромні випробування коней
30. Зоотехнічна виводка коней
31. Оцінка жеребців-плідників за якістю потомків
32. Інтелект коня
33. Коні у біологічній промисловості
34. Класифікація порід коней
35. Іппотерапія
36. Інтер'єр коней
37. Сироватка жеребних кобил (СЖК), виробництво, її дія і властивості

38. Верхові породи коней
39. Кінний туризм
40. Чистокровна верхова порода коней, створення, генеалогічна структура, сучасний стан
41. Національні кінно-спортивні ігри
42. Українська верхова порода, створення, генеалогічна структура, сучасний стан
43. Кінні пробіги
44. Тракененська порода, створення, генеалогічна структура, сучасний стан
45. Триборство, як класичний вид кінного спорту
46. Ольденбурзька порода коней, створення, сучасний стан
47. Стиплъ – чез, особливості, організація і проведення
48. Голштинська порода коней, створення, сучасний стан
49. Долання перешкод (конкур), визначення, класифікація, проведення змагань
50. Орловський рисак, створення, генеалогічна структура, сучасний стан
51. Виїздка (або вища школа верхової їзди), визначення, класифікація, проведення змагань
52. Новоолександрівський ваговоз, створення, генеалогічна структура, сучасний стан
53. Способи виготовлення кумису
54. Гуцульська порода коней
55. Кумисні закваски
56. Російський рисак, етапи створення, генеалогічна структура, сучасний стан
57. Роздоювання кобил
58. Американська стандартbredна порода, створення, генеалогічна структура, сучасний стан
59. Молочна продуктивність кобил і методи її визначення
60. Технологія відтворення поголів'я коней

61. Хімічний склад кобилячого молока
62. Особливості відтворення у кобил
63. Морфологічні особливості вим'я коби
64. Підготовка і проведення парувальної кампанії
65. Вимоги до м'ясних коней
66. Підготовка до жеребіння і вижеребка
67. Маса туші і забійний вихід
68. Утримання і годівля відлучених лошат
69. Сорти конини
70. Вирощування молодняка коней старшого віку
71. Хімічний склад і поживна цінність конини
72. Індивідуальний заводський тренінг молодняка коней
73. Робочі якості коней
74. Вчені в галузі конярства, їх роль в розвитку вітчизняного кіннозаводства
75. Типи вищої нервової діяльності і їх вплив на відтворні функції коней.
76. Породоутворювальний процес як соціальна необхідність.
77. Строки і способи парування кобил: ручне, варкове, косячне.
78. Штучне осіменіння кобил і трансплантація ембріонів.
79. Роль Державних заводських стаєнь (ДЗС) в організації парувальних пунктів.
80. Особливості і стадії ембріонального розвитку плода у кобил.
81. Перевірка якості сперми жеребців
82. Вижереблення, правила присвоєння кличок лошатам.
83. Ведення зоотехнічної документації про парування та вижереблення кобил.
84. Закономірності росту і розвитку молодняка. Вирощування лошат до відлучення, підгодівля підсисних кобил і лошат.
85. Відлучення лошат і їх вирощування до річного віку. Утримання, годівля, моціон та груповий тренінг молодняка.
86. Принципи годівлі та утримання молодняка віком від 1 до 2 років. Пасовищне утримання молодняка. Контроль за розвитком молодняка.

87. Особливості групового та індивідуального тренінгу в залежності від породи та напрямку використання.
88. Ідентифікація лошат.
89. Контроль походження лошат за трансферинами груп крові.
90. Контроль походження лошат за ДНК-сателітами
91. Системи заводського тренінгу молодняка

6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються нормативні документи, наочне обладнання, комп'ютерні програми з відповідним програмним забезпеченням, наочні стенди, каталоги нормативних документів, Закони України тощо.

7. Форми контролю

1. Усний і письмовий поточний контроль знань.
2. Формою самостійної роботи здобувача є вивчення спеціальної літератури та виконання індивідуальних завдань.
3. Залік.

8. Методичне забезпечення

Науково-методичне забезпечення навчального процесу передбачає: державні стандарти, навчальні плани, підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали лабораторних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи здобувачів.

9. Рекомендована література

Основна література

1. Брюдигер С. Характер лошади: гены или воспитание?. Конный мир. 2002. № 4. С. 52-54.
2. Вирощування ремонтного молодняка с.-г. тварин. К.: Урожай, 1993. С. 152-179.
3. Волков Д.А., Новиков А.А., Латка А.М. Краткая история, современное состояние и пути совершенствования украинской верховой породы лошадей ГКПЛ Украинской верховой породы, т. 5. К., 2001. С. 14-38.
4. Гопка Б.М., Хоменко М.П., Павленко П.М. Конярство. К.: Вища освіта, 2004. 320 с.
5. Гопка Б.М., Скоцик В.Є., Павленко П.М. та ін. Практикум з конярства. К.: 2011. 384 с.
6. Гопка Б.М., Судай В.Д., Скоцик В.Є. Нетрадиційне конярство. К.: Вища освіта, 2008. 191 с.
7. Нероденко В.В. Биологические основы тренировки в конном спорте. – Черкассы: 2009. 412 с.
8. Нормативно-правові акти з ідентифікації та реєстрації коней. К., 2005. 192 с.
9. Рогалев Г.Т. Асимметрия тела лошади. Теория и практика физической культуры. 1977. № 5. С. 67-69.
10. Свечин К.Б. Индивидуальное развитие с.-х животных. К.: УАСХН, 1961. 408 с.
11. Сірацький Й.З., Федорович Є.І., Гопка Б.М. Інтер'єр сільськогосподарських тварин. К.: Вища освіта. 2008. 298с.

Допоміжна

1. Королів В. Як вибирати коня. К., 1971. 40 с.
2. Соколов И.И. Биологические особенности домашних животных и их диких предков. Природа. 1955. № 3. С. 18-25.

3. Спирюков И.А. О рессорной функции плечевого пояса и плеча у лошади. Коневодство. 1952. № 1. С. 7-13.

10. Інформаційні ресурси

1. <http://www.konevodstvo.org/>
2. <http://konevodstvo.su/>
3. <http://www.horses.dp.ua/>
4. <http://www.kazequestrian.org/>
5. <http://www.agro-business.com.ua/>
6. <http://agroua.net/animals/>